

Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier - ISV
Campus Norrköping

Ung och förälder

**En studie om unga mammors upplevelser av
deltagandet i "Unga föräldrar och barn"**

Baiba Pumpure

Kandidatuppsats - 15 poäng från
Samhälls- och kulturanalysprogrammet

ISRN: LiU-ISV/SKA-G--11/10--SE

Linköpings universitet

Linköpings universitet, Campus Norrköping, 601 74 Norrköping

Institution, Avdelning
Department, Division
Institutionen för samhälls- och
välfärdsstudier
Samhälls- och kulturanalys

Datum
2011-05-26

Språk

Language

Svenska/Swedish

Engelska/English

Rapporttyp

Report category

AB-uppsats

C-uppsats

D-uppsats

Examensarbete

Licentiatavhandling

Övrig rapport

ISRN

LIU-ISV/SKA-G-11/10—SE

Författare

Baiba Pumpure

Handledare

Zoran Slavnic

URL för elektronisk version

<http://www.ep.liu.se>

Titel

Young and parent

A study of young mothers' experiences of participation in "Young parents and children"

Sammanfattning

Mammaledighet för unga mödrar och sociala behov som blir aktuella i samband med det. Denna studie belyser unga mödrars upplevelser kring en viss småbarnförälders mötesplats. Mötesplatsen som studeras är öppen för båda könen men däremot återspeglas endast det kvinnliga perspektivet då informanterna enbart är kvinnor.

I denna studie är källmaterialet insamlade öppna intervjuer med deltagare vilket analyseras genom en kvalitativ innehållsanalys för att kunna komma åt en mer komplicerad tolkning och inte bara en mätning av resultat. Intervjuer spelas in och transkriberas. Texten sorteras, kods och kodningar jämförs. Analysen urskiljs i de redan existerande teoretiska perspektiven. Teorierna som används är ungdomskulturen, ålders normativitet - ålderism, social interaktion som ett rollspel. Detta vidare skapar en slutprodukt som färdigställs i rapportform.

Unga mödrars behov i samband med mötesplatser lämpade deras socioekonomiska ställning kortfattat innebär en möjlighet att träffa andra unga föräldrar och känna sig accepterad oavsett bakgrund, kunna utbyta erfarenheter samt använda tiden värdefullt.

Nyckelord

Ålder, normalitet, ålderism, ung mamma, unga föräldrar.

Förord

Jag vill tacka alla som har medverkat! Utan er medverkan, all hjälp och fina möten skulle inte denna studie hade blivit en verklighet. Stor tack även till min sambo för all praktisk hjälp och tålamod.

Innehåll

INLEDNING	1
SYFTE/ FRÅGESTÄLLNINGAR	2
BAKGRUND	2
AVGRÄNSNINGAR	3
METOD	3
VETENSKAPLIG UTGÅNGSPUNKT	3
VAL AV METOD OCH MOTIV	4
METODOLOGISKA AVGRÄNSNINGAR	5
FÄLTET	5
KRITISK GRANSKNING AV METOD	5
ETISKA ÖVERVÄGANDEN	6
TEORI	7
TIDIGARE FORSKNING	7
RELEVANT TEORIBILDNING	7
UNDERSÖKNING	11
INFORMANTER	11
ANALYS	12
ATT VARA MAMMALEDIG	12
ATT VARA SIG SJÄLV – ATT VARA EN UNG MAMMA	13
ÅLDERSKILLNADEN	15
DET UNIKA MED JUST DENNA MÖTESPLATS	16
NÄR MAN VÄL HITTAR NÅGOT MAN TRIVS MED	19
ATT GÖRA NÅGOT TILLSAMMANS	21
INVERKAN PÅ PRIVATLIVET	23
SOCIOEKONOMISK STÄLLNING	24
SAMHÄLLSRELEVANS	26
SAMMANFATTANDE DISKUSSION	27
REFERENSLISTA	29
BILAGA 1- TABELL	30
BILAGA 2 - INTERVJUGUIDE	31

Inledning

Barnvagnar är parkerade på rad vid dörren och det luktar nybakat när man kliver in lokalen. Det är högt tak och vid fönstret sträcker sig ett stort bord där alla har satt sig vid för att börja fika tillsammans med sina barn. Det hörs samtal, barns lallande och skratt. Andra rum är också stora och köket i lokalen ger en stämning av hemkänsla. Det kanske beror på att i mitten av köket på köksbordet finns det spår av mjöl kvar som vittnar om bakning eller snarare ugnen som är på och ger den nybakade brödlukten som fyller alla rum. Alla är upptagna i samtal och verkar jätteglesa, stämningen är trevlig och välkommande. Vad gör alla dessa föräldrar med sina barn här och varför är de på så bra humör är frågor som vill jag titta närmare på.

Den just beskrivna platsen är mötesplats för unga föräldrar och deras barn inom Sensus i Norrköping som har blivit möjlig på grund av ett nytt treårigt projekt ”Unga föräldrar och barn” som är finansierat av Allmänna Arvsfonden. Studien syftar på deltagarnas upplevelser i projektetsarrangerade aktiviteter och själva projektets betydelse för unga föräldrar i Norrköping överhuvudtaget. Unga föräldrar och barn är pågående sedan år 2010 och samarbetar med andra institutioner som BVC, familjecentraler m.m. Projektets målgrupp är unga föräldrar upp till 25 år med sina barn i alla åldrar upp till 6 år. Utgångspunkten är att barn till unga föräldrar skall få en trygg uppväxt, bättre livssituation och utgångsläge genom att föräldrarna får det samma. Målet är att genom en fritidsinriktad verksamhet där föräldrar kan delta med sina barn, kan de utvecklas, uppfylla sociala behov och skapa en egen mötesplats. Allt detta under förutsättning att alla aktiviteter är kostnadsfria och anpassade så att föräldern kan delta med sitt/sina barn tillsammans. En unik skillnad som verksamheten erbjuder är en andel aktiviteter som även sker på lördagar. Studiecirklar kan annars anta olika former såsom matlagning, bakning, mamma-barn träning, babymassage, rask barnvagnspromenad och så vidare. När man tittar på vanliga likartade aktiviteter på andra ställen så kan man se att de i det flesta fall sker för kostnad. Exempelvis är det vanligt med babymassage och mamma- barn träning men då kan den uppkomna kostnaden variera i genomsnitt mellan 50-120 kronor per gång.

Deltagare i Unga föräldrar och barn besöker aktiviteterna kostnadsfritt och detta är på grund av finansiering från Arvsfonden. Ju yngre man desto större är sannolikheten att föräldern får bara den lägsta ersättningen från försäkringskassan under föräldraledigheten vilket kan innebära vissa ekonomiska begränsningar. Dessa begränsningar kan även innebära att en annan påverkande faktor för det sociala livet för unga föräldrar, vilket i sin tur innebär att det kan finnas ett socioekonomiskt perspektiv att studera. Jag har därför även varit intresserad av detta och har försökt att ta reda på deltagarnas åsikter kring det.

Antal deltagare har successivt ökat under tiden då projektet har varit verksam. Även verksamheten har utökats både och i sin effektivitet samt omfattning. Unga föräldrar har en hel del svårigheter att övervinna. Det finns även en osynlig förväntan att det kommer att gå dåligt för

de unga människorna och det råder en överraskning i fall det inte gör det, då unga föräldrar klarar sina motgångar.¹ Ann Phoenix är professor i social- och utvecklingspsykologi och hennes forskningsintressen inkluderar moderskap och ungdomars sociala identiteter. Phoenix visar att även om unga föräldrar utsätts för svårigheter är de ofta positiva om sina erfarenheter av att vara gravida och att vara föräldrar.² Det är därför viktigt att forska kring teman som berör unga föräldrar.

Syfte/ frågeställningar

Syftet med studien är att få ta del av deltagarnas upplevelser och åsikter om deltagandet i projektet och kring dess arbetsprocess samt undersöka om projektets mål uppfylls. Frågeställningar mer konkret är:

Vad innebär föräldraledighet och vilka sociala behov som finns för en ung småbarnsmamma?

Varför besöker deltagarna just Unga föräldrar och barn?

Vilka effekter har verksamheten på deras privatliv och i ett större samhällsperspektiv?

Bakgrund

Statistiskt kan man se att Sverige har genomgått en förändring då antalet barn födda av kvinnor i åldrarna 20–29 har minskat kraftigt sedan början av 1990-talet, skrivs i de statens offentliga utredningar året 2005.³ Denna utveckling kan man även följa i Norrköping vilket återspeglas tydligt i tabell 1 (se bilaga 1) där medelåldern på mödrarna har ökat med tiden. Däremot kan man även se att en viss förändring har ägt rum när det gäller mödrarnas ålder mellan 20 och 25 år. I jämförelse mellan 2010 och 2000 så har antalet unga mödrar ökat, likaväl har även äldre mödrar ökat i antal vilket betyder att antal födda barn i Norrköping har ökat. Däremot kan vi se att medelåldern på mödrar har ändrats från att vara 26 år 1990 till att vara 30 år 2010. Detta har lett till att gruppen unga föräldrar minskar. Orsaken till att kvinnor och även män allmänt väljer att skaffa barn senare i livet är huvudsakligen bland annat den förlängda utbildningstiden som har ökat successivt under det senaste halvsekle. Dessutom är Norrköping på sätt och vis en studentstad eftersom den har sin del av studenter som studerar på Linköpings Universitet. Härmed börjar därför människor mellan 20-25 som är föräldrar ses som ett fenomen trots att det var inte så länge sedan det var mer vanligt att skaffa barn i denna ålder. Det kan vara ett led i en naturlig följd av arbetsmarknadens situation likaväl som även ett osynligt resultat av försäkringskassans föräldraledighetsreformer. Förmodligen kan det vara många olika orsaker tillsammans men det är ändå värt att titta lite närmare på föräldraledighetslagen.

¹ Astrid Bolados Aguilera, *Baby boom. En studie om medias bild på unga föräldrar* (Norrköping, 2007), s. 13

² Ann Phoenix, "Mothers under Twenty: Outsider and Insider Views" i *Motherhood: Meanings, practices, and Ideologies*, (red.) Ann Phoenix, Anne Woollett, Eva Lloyd (London, 1991), s. 86 ff.

³ *Reformerad föräldraförsäkring: kärlek, omvårdnad, trygghet: betänkande/ av Föräldraförsäkringsutredningen*, Statens offentliga utredningar, 2005:73 (Stockholm, 2005), s. 121

Föräldraförsäkringssystem i grund och botten utgår från förutsättningen att föräldrar har ett stabilt arbete. Dessvärre har ersättningsnivåerna varierat något sedan år 1974. Året 2002 är föräldrapenningdagarna 480 styck där 390 av dem är direkt kopplade till föräldrarnas inkomst, enbart den beskattade inkomsten.⁴ Alla som inte är berättigade till dessa inkomstberoende föräldrapenningsdagar får ta enbart del av den lägsta möjliga garantiersättningen.⁵ Den lägsta ersättningen innebär en inkomst mindre än en ersättning som en student kan ta ut i form av studielån och studiebidrag. Sådant ersättningssystem förutsätter att en förälder per automatik ska vara fast anställd och heltids arbetande person, vilket i sin tur innebär att normmässigt borde man först ha ett stabilt arbete innan en individ bör skaffa barn. Försäkringskassan har formats av de i samhället rådande majoritetsförutsättningar men samtidigt även av att en sådan stor institution bidrar till marginaliseringen av normer inom föräldraskapet.

Avgränsningar

Studiefältet är just mötesplatsen för deltagare på grund av att det finns en ganska unik sammanställning av deltagare och även andra åtskiljbara aspekter jämfört med andra mötesplatser och erbjudna småbarns aktiviteter. Därmed är det ett medvetet val att avgränsa fältet till att bara studera mötesplatsen Unga föräldrar och barn. Det är intressant i sig att studera varför de besöker just denna plats och om det finns några skillnader gentemot andra aktiviteter utifrån deras synsätt.

Sedan projektets början har det framställts statistik på aktörerna och deras deltagande i aktiviteterna. Dessutom för ledarna anteckningar i dagboksform under arbetet. Studiens utgångspunkt är deltagarnas perspektiv och därför har detta material använts enbart ytligt för att kunna skaffa en allmän uppfattning om antal deltagare och studiecirkel. Sammanfattningsvis kan man uppskatta att det handlar om mindre än tretio deltagare som har kommit i kontakt med projektet under kortare och längre perioder. Jag väljer därför att intervjua tio personer, alltså ungefär en tredjedel av alla deltagande föräldrar för att kunna få en bra översikt.

Metod

Vetenskaplig utgångspunkt

Vetenskapliga utgångspunkten hålls i Berger & Luckmanns socialkonstruktivistiska perspektiv på kommunikation, 1967. Detta perspektiv innebär att individen under socialinteraktion uppfattar och vidare formar sin egen verklighet och även synen på den sociala omgivningen. Detta är i hög grad även påverkat av det redan existerande sättet att kommunicera och den allmänna förhållningen till omvärlden. Vilket, enligt Berger & Luckmanns, innebär att det sker en viss omskapande av den sociala verkligheten. Kommunikationen är det mest centrala då någon

⁴ Niklas Löfgren, *Föräldrapenning – försäkringsutveckling och analys*, Socialdepartement (Stockholm, 2011), s. 5

⁵ Niklas Löfgren, *Föräldrapenning – försäkringsutveckling och analys*, Socialdepartement (Stockholm, 2011), s. 5

uttrycker någonting om något till någon. Men mottagaren inte bara tar in allt det som sändaren säger utan redan där börjar producera sin egen verklighet av just sagda. Vilket innebär att ett samtal konstruerar även en verklighet istället för att bara spegla den.⁶

Val av metod och motiv

Studien handlar om människors upplevelser kring deltagandet i aktiviteter och för att kunna uppfylla målet är en kvalitativ forskningsmetod den lämpligaste. Praktiskt innebär det öppna intervjuer med informanter vilket sker i samband med någon aktivitet de besöker. Material i form av kvalitativa intervjuer är det lämpligaste sättet för att kunna komma åt människors upplevelser och åsikter, dessutom ger den alltid en möjlighet att kunna på plats ställa följdfrågor. Anledning till att genomföra intervjuer i projektets lokaler är att kunna vara i samma miljö vilket är viktigt för studien. Insamlat material från intervjuer vidare transkriberas och analyseras med hjälp av kvalitativ innehållsanalys. Kvalitativ innehållsanalys allmänt innebär en systematisk genomgång av text för att registrera och kategorisera innehållet för att lyfta fram den till relevanta problemställningar. Arbetsprocessen inleds med datainsamling som delvis varit parallell med dataanalysen samtidigt som problemställningen har blivit bättre belyst under denna inledande arbetsfas. ”Det allra viktigaste är att bestämma sig för fokusen för datainsamlingen”⁷, skriver Sigmund Grønmo. Han menar att det är problemställningen som är den fasta hållpunkten medan en kvalitativ innehållsanalys i grund och botten präglas av stor flexibilitet. Därför är det viktigt, enligt honom, att redan från början ta ett ställningstagande angående teman som skall prioriteras. I denna studie är grundtemat att lyfta upp deltagarnas åsikter om deltagandet, sedan under arbetsgången har en viss omvärdering skett då det har vissa teman tillkommit men detta är ett naturligt skede i en sådan analysform, skriver Grønmo.

Samhällsforskning präglas ständigt av kontextuella bedömningar som är inte bara av källkritisk karaktär utan har en stor betydelse för tolkning av innehållet. Därför är det väsentligt att ta reda på frågor som handlar om texternas representation och vem representationen är avsedd för. Är det talarens eget budskap som kommer till uttryck eller är det en påverkad framställning från ett större sammanhang? Studiens informanter berättar om sina upplevelser som samtidig även kan ha en inverkan från organisationen allmänt. Deltagare har dessutom varit medvetna om att studien har en analyserande syfte vilket kan innebära att deras intresse om projektets framtid kan påverka givna svar på frågor. Denna faktor skulle troligen kunna innebära en förstärkt betoning på deras upplevelser, vilket i detta sammanhang är svårt att kunna urskilja för att kunna tas hänsyn till.

Vidare i analysarbetet sker ett urval av textavsnitt som bär på ett större sammanhang och sedan med hjälp av dessa stycken sker en kategorisering av relevanta textinnehåll i transkriptioner. Grønmo skriver att eftersom allt fler nya texter relateras till olika kategorier kan en kategori

⁶ Peter L. Berger & Thomas Luckmann, *The social construction of reality* (New York, 1967), s. 34-40

⁷ Sigmund Grønmo, *Metoder i samhällsvetenskap* (Malmö, 2006), s. 190

nyanseras samt även då blir det allt mer klart för forskaren vilka textelement som är mest centrala och vilka som klargör gränser för kategorin.⁸ Denna centralisering av kategorier vidare ger en grund för utveckling av nya begrepp och ger en mer koncentrerad förståelse av texten som helhet vilket är analysens produkt som vidare kan ta rapporterande form, i detta fall analysdelen.

Metodologiska avgränsningar

Det är vanligt att den kvalitativa forskningsmetoden som baseras på intervjuer kompletteras eller inleds med fältobservationer. Detta har inte jag gjort. Mötesplatsen är inte offentlig vilket bidrar till att en dold observation inte är möjlig. En ytterligare anledning till att inte inkludera observation i min studie är att det finns i genomsnitt cirka tio aktiviteter och en öppen fikastund per vecka. Detta gör det svårt att välja tillfälle för observation eftersom aktiviteterna skiljer sig från varandra. Tidsmässigt är träffen aldrig längre än två och halv timma och redan tidigt sätts arbetet eller aktiviteter igång, vilket gör det även ännu svårare att göra en öppen observation med tanke på forskningsetiska krav, framförallt samtyckeskraven. Det är viktigt att påpeka att jag an ovanstående skäl har medvetet valt bort observationer för att bara ha transkriberade intervjuer, eftersom det är oftast bättre att blanda empirikällor för ett mer välgrundat resultat.

Fältet

Kontakt med fältet etablerades snabbt och förmodligen under förutsättningen att jag själv är en förälder. Lokalerna fylls med föräldrar och det finns liv och nya ansikten dagligen. När jag besökte Unga föräldrar och barn för första gången, hade dem redan påbörjat den fjärde omgången av studiecirkel sedan februari 2010. Det tog inte lång tid innan jag började skaffa informanter så jag kunde hinna vara klar med de flesta av intervjuer innan den femte omgången av studiecirkel skulle starta.

Jag har sedan tidigare genomfört öppna forskningsintervjuer. Denna erfarenhet har gett mig kunskapen om hur viktigt det är att upplysa informanter om deras rättigheter enligt de forskningsetiska kraven och hur betydelsefullt det är att lugn är under intervjun.⁹ Jag har även lärt mig sen tidigare hur betydelsefulla pauser är för informanten att kunna tänka på frågorna och tänka igenom sina svar. Det är just på grund av detta, att jag har gett den tiden som de behöver för att kunna svara och även komplettera sina svar som jag har fått fram betydelsefull information.

Kritisk granskning av metod

Den största problematiken som kvalitativ innehållsanalys bär är att forskarens perspektiv kan påverka urvalet och tolkning av texterna. Ett begränsat perspektiv som en begränsad utvärdering kan leda till att tolkningen av innehållet kan bli ensidig samt att texterna som är fruktbara för problemställningen, men inte passar in i forskarens valda perspektiv, kan utelämnas. Sådan

⁸ Sigmund Grønmo, *Metoder i samhällsvetenskap* (Malmö, 2006), s. 192

⁹ Steinar Kvale, *Den kvalitativa forskningsintervjun* (Lund, 1997), s. 36-39

problematik i denna studie motverkas genom att texternas relevans bedöms utifrån olika perspektiv samt att textinnehållet diskuteras i relation till andra tolkningsmöjligheter.

Min personliga utgångspunkt är ganska viktig i det här sammanhanget eftersom jag själv är två barns förälder och när jag fick det första barnet ansågs jag också allmänt att vara en ung förälder. I detta sammanhang är också viktigt att nämna att jag är född och uppvuxen i ett annat land där tjugoårsåldern inte anses vara för ungt att börja skaffa barn. Detta har lett till att i Sverige har min personliga uppfattning krockat med den samhällsallmänna uppfattningen om när en förälder anses vara en *ung* förälder. Det har däremot för det mesta haft ett positivt resultat på grund av den beundran som jag har mött, men samtidigt för min del har även en viss kategorisering också varit aktuell.

Metodmässigt kan mina personliga förutsättningar ses både som positiva som negativa. Det som kan vara en negativ faktor är att jag lätt skulle kunna ta mina informanternas svar för givet och tolka dem utifrån mina personliga erfarenheter. Sådan problematik är jag som forskare fullt medveten om och har det i åtanke under hela arbetsgången. Ett av de viktigaste momenten kan ses intervjuerna, där själva genomförandet är viktigt för att undvika feltolkning från min sida. Därför under intervjugången har jag bett informanterna förklara närmare sina svar då jag har känt att en bred tolkning kan förekomma. Det positiva aspekten, anser jag, är att jag har kunnat etablera en bra kontakt med informanter och jag har känt att de har kunnat vara synnerligen bekväma att samtala med mig vilket kan innebära ett mycket bra empirimaterial.¹⁰ Det är alltid ett dilemma för forskare att kunna få pålitlig och bra empiri för analysarbete och jag finner att i denna fråga har jag lyckats avsevärt, just på grund av min bakgrund.

Etiska överväganden

Den etiska aspekten är relevant i studien på grund av att deltagarna som det handlar om består av mindre än trettio föräldrar vilket betyder att anonymitet för de i studien medverkande informanter är angelägen. Alla deltagare däremot har en del likheter i sina bakgrunder då överlägsen majoritet är kvinnor och i en specifik ålder. Detta gör det svårt att kunna peka ut vem det skulle vara vilket hjälper mig att skydda deras identitet. I analysens beskrivningar används det flera olika metodologiska verktyg för att skydda informanternas identitet så att de forskningsetiska kraven uppfylls. Jag väljer att i texten ha en frånvaro av namn överhuvudtaget och att citat inte är markerade på något sätt. Jag använder mig av citat från alla intervjuer samt undviker att ha med igenkännande kännetecken som är allt för avslöjande. Citat snävt redigeras för att underlätta läsandet samt dölja vissa dialektiska skillnader för att ännu en gång försäkra anonymiteten.

¹⁰ Karin Widerberg, *Kvalitativ forskning i praktiken* (Lund, 2006), s. 114

Teori

Tidigare forskning

Inom forskningsvärlden kan man se att det finns en hel del undersökt om tonårsföräldrar och detta är just på grund av att tonårsföräldrar anses vara en svag grupp i samhället, nästan till den grad att den stämplas som en problemgrupp. Däremot finns det ganska lite forskning om när det gäller unga föräldrar upp till tjugofem år vilket är också orsak till att jag är tvungen att presentera en del av tidigare forskning som inte har en rak relevans med forskningsområdet som studien behandlar. Temat i en liten skala mest behandlas i C- uppsatsnivå. Det är en fördel för själva studien för att det är viktigt att beröra utforskade teman men en nackdel eftersom en möjlighet till att jämföra med andra studier minskar.

Jag vill presentera några studier som har en forskningsrelevans med denna studie. De mest aktuella kan ses som (1) Helene Brembecks etnologiska studie *Inte bara mamma*, 1998 som är en avhandling, där hon fångar en betydelsefull samhällsförändring när det gäller moderskap och unga mödrar.¹¹ (2) Astrid Bolados Aguilera har skrivit en C-uppsats *Baby boom*, 2007 som är en kvalitativ studie.¹² Till skillnad från min studie är det inte bara att empiri till används tidningsartiklar utan även att målgruppen är tonårsföräldrar av båda könen och är upp till 19 år. Det som är relevant och relaterande är att i analysen behandlar forskaren teman såväl som medias existerande fördomar om unga föräldrar utifrån existerande åldersnormativitet och hur bemötandet från olika samhällsaktörer ser ut. (3) Hanne Linghagens och Malin Wuopios kandidatexamen, *Ung och mamma*, 2003 ger en kvalitativ skildring av unga mödrars upplevelser över sin livssituation och samhällets bemötande.¹³ Alla tidigare nämnda forskningsarbeten behandlar temat ur ett svenskt perspektiv. Storbritannien har betydligt mer forskning om unga föräldrar. England har en av de högsta siffrorna av tonårsgraviditeter för unga kvinnor under 18 år i Europa, skriver professor i socialpolitik Jonathan Bradshaw.¹⁴ Vilket kan ses som anledning till att det finns betydligt mer forskning om det. Studie *Supporting young parents: pregnancy and parenthood among young people from care*, 2009 skriven av Elaine Chase, har ett perspektiv från England men studien är en av det nyaste inom forskningsvärlden och dessutom illustrerar den väl samspelet mellan unga föräldrar och olika samhälleliga myndigheter.¹⁵

Relevant teoribildning

Professor Ove Sernhede har sedan början av 1980-talet varit inbegripen i forskning kring ungdom, kultur och modernt samhälle. I sin bok *Ungdomskulturen och de andra* har han

¹¹ Helene Brembeck, *Inte bara mamma* (Göteborg, 1998)

¹² Astrid Bolados Aguilera, *Baby boom. En studie om medias bild på unga föräldrar* (Norrköping, 2007)

¹³ Hanne Linghagen & Malin Wuopio, *Ung och mamma* (Lund, 2003)

¹⁴ Jonathan Bradshaw & Aksel Hatland, "Introduction" i *Social Policy, Employment and Family Change in Comparative Perspective*, (red.) Jonathan Bradshaw & Aksel Hatland (Storbritannien, 2006)

¹⁵ Elaine Chase, *Supporting young parents: pregnancy and parenthood among young people from care* (London, 2009), s.151

sammanfattat sex essäer om den samtida ungdomskulturen och han också påpekar att forskningen inom detta område har fått en allt betydelsefullare roll i senmoderniteten. Teoretiskt förklarar Sernhede att det finns en viss ungdomskultur. Denna i sin tur har skildrande kännetecken där en av dem starkaste är bildande av egna grupper. Till anledning av ett stort vetenskaplig intresse för ungdomar ligger förståelsen om att unga är som en nyckel för att kunna fånga förändringen och utvecklingstendensen i kulturen och samhället.¹⁶ Därför kan även just denna studie ha en stor betydelse i spårning av den framtida utvecklingen i Sverige. Senmoderniteten enligt Sernhede kännetecknas med att identitet inte är länge något vi en gång för alla tillägnar oss och som sedan är oförändrig utan den står under ständig omprövning och i princip är inget givet eller definitivt.¹⁷

Ungdomsforskningen har infogats även i en konkret beskrivning av den rådande samhällsförändringen. Dessutom menar författarna till boken *Det moderna föräldraskapet*, att följden av förändringen som ha successivt försiggått är att det inte längre finns några nya ledande paradig inom familjeforskningen. Detta, enligt författarna, kan ha berott på att samhället nu började bli så komplicerat att det inte längre är möjligt att identifiera strategiska enskilda variabler, för att förstå, förklara och förutsäga modernt familjeliv.¹⁸ Författarna skriver att förändringen av livsformer och familjeliv hade på allvar tagit fart då kvinnor började arbeta utanför hemmet i allt större utsträckning, födelsetalen sjönk och skilsmässornas antal ökade.¹⁹

Temat unga föräldrar präglas av föreställningar om åldern. Det finns två sätt att urskilja ålder, en funktionell och en kronologisk ålder, skriver Andersson.²⁰ Den kronologiska är den nyaste och innebär att ålder räknas efter varje passerad år och att detta sätter gränser och normer för just den numeriska existerande åldern. Med andra ord innebär det att alla barn i Sverige börjar skolan när de är sju år och om en förälder vill göra annorlunda, behöver detta omprövas och genomgå en hel del för att det ens kunna vara möjligt. I detta fall finns det möjlighet att ändra på saken men när det gäller rösträtt så är det enbart arton år som gäller oavsett om en är mogen för att göra det tidigare eller inte. Här kommer det äldsta sättet in att se på ålder alltså funktionellt. Funktionellt indelas individer i att vara barn, ungdomar, vuxna och gamla, vilket kan ses som ett mer sociologiskt sätt att se på ålder. Funktionell ålder förr i tiden samt i nutid är något som bestäms individer emellan via den sociala interaktionen då det bestäms om personen är exempelvis fortfarande en ungdom eller en vuxen. Den kronologiska åldern har fått riktmärken från den funktionella åldern vilket i sin tur har institutionaliserats och fått lagkraft vilket innebär att det passar för majoriteten men det finns en del människor som står utanför.

¹⁶ Ove Sernhede, *Ungdomskulturen och de andra. Sex essäer om ungdom, identitet och modernitet* (Göteborg, 1996), s. 131

¹⁷ Ove Sernhede, *Ungdomskulturen och de andra. Sex essäer om ungdom, identitet och modernitet* (Göteborg, 1996), s. 137

¹⁸ Margareta Bäck- Wiklund & Birgitta Bergsten, *Det moderna föräldraskapet* (Stockholm, 1997), s. 62

¹⁹ Margareta Bäck- Wiklund & Birgitta Bergsten, *Det moderna föräldraskapet* (Stockholm, 1997), s. 30

²⁰ Lars Andersson, *Ålderism*, 1:a uppl. (Lund, 2008), s. 41

Det har blivit allt svårare att finna en entydig benämning av begreppet ung eller ungdom. Det avgörande här är de rådande kulturella bestämningar och i denna studie väljer jag huvudsakligen att utgå från den svenska allmänna användningen av begreppet ungdom. Det finns lite varierande åldrar som anges i olika sammanhang. Inom försäkringskassan i bostadsbidrag frågor till ungdomar anges åldern mellan från och med 18 till och med 28 år medans biljettförsäljningen i trafiken oftast klassar passagerare att vara ungdomar fram tills de har fyllt 26 år. Sådan ålderssegregation kan uppfattas som positiv och även negativt för ungdomar i deras samhälleliga situation. Det positiva kan innebära lägre kostnad i olika sammanhang medan det negativa kännetecknandet drag kan vara marginalisering, omyndighet och maktlöshet.

Den kronologiska åldern är en oundviklig del av vardagen. Varje år påminns vi om vår ålder. I artiklar där personernas namn är dolt har sannolikt åldern varit som en slags beskrivning av personen. Begreppet ålder har i denna studie en centralroll. Därmed även livets kronologiska förlopp. Lyman och Scott använder sig av ett perspektiv som förenklat kan uppfattas som att livet kan indelas i olika episoder och därtill kan även tidsuppfattningen förstås på det sättet och tidsspår är det centrala begreppet. Författarna refererar till olika generella tidsdimensioner men den som används som utgångspunkt i studien kallar de för ett kontinuerlig- episodisk tidsspår.²¹ Här ingår vardagliga faser såsom långsiktiga och kortsiktiga, vilka är vissa delar av denna tidsspårs dimension. Lyman och Scott skriver att tidsperspektivet har en början och ett slut men själva begreppet tidsspår förutsätter att episoder kännetecknas av en intensitet av verksamhet och att individer uppfattar perioden på det sättet.²² Exempelvis deltagare i studien ser mammaledighet som en period i livet där deras vardag innebär en aktiv omhändertagande om sitt/sina barn. Deras liv fortsätter medan denna period kan ses som en episod i det kontinuerliga livsspåret. Alltså kan livet uppfattas som både kontinuerligt och episodiskt. I en bemärkelse punkterar episoder kontinuerligt tidsspår och ger dem riktmärken, förändringar, överraskningar, början och avslut. Lyman och Scott skriver även att normer om tempo och perioden ofta relateras till aktiviteter som är åldersspecifika.²³ Exempelvis, av människor förväntas att de börjar skolan, slutför sin utbildning, och skaffar barn i en viss åldersperiod. Även om den exakta åldern för någon av dessa händelser inte kan anges exakt det ändå finns en normativitet kring genomförandet av sådana aktiviteter.

Härmed kommer det in ett ganska nylanserat begrepp – ålderism som används av professor Lars Andersson. Han föreslår ordet ålderism som han definierar att vara ”stereotypa föreställningar eller diskrimineringar som utgår en människans ålder.”²⁴ Hans främsta utgångspunkt handlar om de äldres situation och diskriminering i samhälle men begreppet ålderism och det teoretiska perspektivet är viktigt även i denna studie. På engelska begreppet (ageism) introducerades av

²¹ Stanford M. Lyman & Marvin B. Scott, *A Sociology of the Absurd*, 2:a uppl. (USA, 1989), s. 38

²² Stanford M. Lyman & Marvin B. Scott, *A Sociology of the Absurd*, 2:a uppl. (USA, 1989), s. 38

²³ Stanford M. Lyman & Marvin B. Scott, *A Sociology of the Absurd*, 2:a uppl. (USA, 1989), s. 30

²⁴ Lars Andersson, *Ålderism*, Rapport 1997:14, (Stockholm, 1997), s. 1

Robert Butler cirka 1967 började använda begreppet i sina föreläsningar och året 1969 började han använda det även i texter.²⁵ I Sverige har begreppet börjat användas endast 1997.²⁶ Under åren har begreppet fått frågeställningar om den ska anse bara de äldre och om den ska inkludera både positiv och negativ diskriminering, och om den avser kronologisk ålder eller uppfattad ålder, skriver Andersson. Ålderism används dock främst i studier av äldre men samtidigt så finns det åldersdiskriminerande frågor även i andra åldrar. Inom ålderism anses det vara två delar som grundar ålderdiskriminering och de är fördomar och stereotyper. Problemet som uppstår som kan ses som ett samhällsproblem är när fördomar och stereotyper institutionaliseras genom lagar och regler om användning och fördelning av resurser.²⁷

Däremot behöver stereotypa föreställningar om en grupp inte vara negativa i sig. Oftast har de bakgrund av sanna fakta om en grupp. De är heller inte känslomässigt laddade vilket skiljer dem från fördomar, Anderson tolkar Braithwaite (2002).²⁸ Problemet dock med stereotyper generellt är att människor som tillhör någon grupp som har en viss karaktärsbeskrivning inte behandlas som enskilda individer med sina individuella förmågor. I studiens fall det skulle kunna innebära att unga människor anses i allmänheten inte tillräckligt mogna att kunna ta hand om småbarn, just på grund av att det är unga.

När man tittar på fenomenet om att en tjugooåring nuförtiden kan anses vara för ung för att skaffa sin egen familj, bör man undra om hur kommer det sig när bara för kanske femtio år sedan var det en passande ålder. Ett sätt att kunna se på detta kan vara genom det strukturfunktionalistiska perspektivet på avvikande beteende. Detta perspektiv har sin grund i funktionalism som i sin tur har sina rötter i Émile Durkheims (1858 - 1917) samhällsfilosofi. När det gäller avvikande beteende inom strukturfunktionalism då finns det ”antagandet att människors handlingar styrs av internaliserade normer och att de handlingar som strider mot gruppens regler uppfattas som avvikande.”²⁹ Normer i sin tur är olika från tid till tid och kultur till kultur, alltså de förändras när samhället förändras samtidigt som samhället jämförs med en biologisk organism inom strukturfunktionalismen.

Vid utgångspunkten i det socialkonstruktivistiska perspektivet så lever vi i en värld av tecken och symboler som är en odelbar del i våra vardagar.³⁰ Kommunikation med andra ord är det viktigaste i ett socialt liv där inte bara de verbala yttrandena är viktiga utan även de icke verbala som kroppsspråk, klädsel och utseende överhuvudtaget.

²⁵ Lars Andersson, *Ålderism*, Rapport 1997:14, (Stockholm, 1997), s. 21

²⁶ Lars Andersson, *Ålderism*, 1:a uppl. (Lund, 2008), s. 7

²⁷ Lars Andersson, *Ålderism*, 1:a uppl. (Lund, 2008), s. 10

²⁸ Lars Andersson, *Ålderism*, 1:a uppl. (Lund, 2008), s. 9

²⁹ Mats Hilde, *Avvikande beteende – en sociologisk introduktion* (Lund, 1996), s. 56

³⁰ Peter L. Berger & Thomas Luckmann, *The social construction of reality* (New York, 1967), s. 41

Erving Goffman (1922 - 1982) är ett av många viktiga namn som har spenderat en del av sin studietid på Chicagoskolan. Chicagoskola har dominerat inom socialfilosofin efter 1950- talet och var även en reaktion mot strukturfunktionalismen. Chicagoskolans idétraditioner har en stor påverkan på det sociologiska tänkandet och samhällsforskningen allmänt. Goffman har skrivit boken *Jaget och maskerna* där han använder sig av ett perspektiv om att social interaktion är ett rollspel och att det finns en slags dramatik som utspelas i det vardagliga livet och är platsorganiserad.³¹ Förenklat innebär det att när individer ger sig ut och träffar andra så är det som om att de tar plats på en scen. Individen är då skådespelare som klär sig in i en roll och andra är publiken, dessutom scenerna är annorlunda beroende var den utspelas och till vilken publik. Allt detta i sin tur påverkar rollen som individen spelar, alltså platsen och publiken är påverkande faktorer. När det gäller själva individen och dess tro på sin roll så, menar Goffman, att det kan gå åt två helt olika håll. Å ena sidan kan det innebära att individen är fullständigt duperad av sitt egen uppträdande och tro på sin roll och är säker på att den är ogenomskådlig, vilken Goffman kallar för `uppriktig`.³² Å andra sidan så finns det de som får en beteckningen `cynisk` för att de inte har en tro på sin roll och är ointresserade av publikens tyckande.³³ Rollspel kan ses som situationsbaserad medans det tillkommer något som Goffman kallar för *fasad*, vilket innebär att den är en del av individens framträdande som är detsamma och som har till uppgift att delvis per automatik definiera situationen.³⁴ Fasaden är som ett fast manuskript som rollspelaren inte behöver öva utan den övas vid tillfällen då en scen utspelas. Goffmans teoretiska perspektiv är också intressant att använda i analysen för att kunna försöka se varför deltagarna besöker just Unga föräldrar och barn, mer om detta i avsnitt - analys.

Undersökning

Informanter

Sammanlagt har tio personer deltagit i studien som informanter. Alla de är kvinnor och även om aktiviteter inom Unga föräldrar och barn är öppna för båda könen så var det ingen pappa som var aktuell just då. Informanterna är i varierande åldrar mellan 20 till 27 år. En del av informanterna är föräldrar för första gången medan andra har erfarenhet av fler barn. Bland informanterna finns även en skillnad av civilstånd, etnisk tillhörighet och karriär bakgrunder. För att kunna utföra en fullvärdig datainsamling från så olika människoperspektiv som möjligt har jag även sett till att ha informanter som har besökt aktiviteterna från studiecirkelnas start, nyanlända deltagare samt någon som har slutat att besöka studiecirkeln. Jag försökte få en så bred variation av informanter som möjligt för att kunna representera så vitt skilda åsikter och upplevelser. Alla informanter var mycket tillmötesgående och det var ett nöje att genomföra intervjuerna.

³¹ Erving Goffman, *Jaget och maskerna*, 1959, 4:e uppl. (Stockholm, 2004)

³² Erving Goffman, *Jaget och maskerna*, 1959, 4:e uppl. (Stockholm, 2004), s. 25

³³ Erving Goffman, *Jaget och maskerna*, 1959, 4:e uppl. (Stockholm, 2004), s. 25

³⁴ Erving Goffman, *Jaget och maskerna*, 1959, 4:e uppl. (Stockholm, 2004), s. 28

Analys

Att vara mammaledig

Föräldraledigheten för en mamma innebär att vara till största delen bunden till hemmet vilket medför och framkallar olika reaktioner hos informanterna. Samtidigt ses mammaledigheten som något fortlöpande som har ett ganska klar slut.

”Jag är mammaledig nu och kommer att börja studera om ett halvt år för att då börjar hon gå på dagis.”

”Jag är inte mammaledig, han har just nyss börjat på dagis och jag har sökt nu för studier till hösten.”

Tiden med sitt lilla barn kan ses som en mycket värdefull period samtidigt som det innebär en förändrad vardag för föräldrar. Mammaledighet kan även ses som en episod i ens liv med starka intryck och vissa begränsningar.

”Alltså det är ju oftast mammor som är hemma med barnen på dagarna och papporna jobbar vilket kan vara väldigt påfrestande för mammor att se sin sambo att springa iväg till jobbet och sedan så springer han iväg till gymmet och mamman sitter där med bäbis i handen liksom. Man kan inte så mycket mer, det är nog väl mest att man får prata om det lite. Och sedan det här att man lever på mammapenning, det är inte så himla bra att leva på det heller.(...)”

Mammaledigheten påverkar informanternas vardag markant samtidigt som det kontinuerliga tidsspåret fortsätter så är allt annorlunda. Utifrån tidsuppfattningen som Lyman och Scott presenterar så kan mammaledigheten uppfattas som ett tidsspår med en början och ett slut där slutet kan sättas i samband med att barnet börjar gå på dagis. Ett sådant tidsspår uppfyller föreställningen om en tidsfrist, enligt Lyman och Scott.³⁵ I verkligheten slutar man dock inte att vara mamma när barnet börjar förskolan utan rollen ges en plats för eget privatliv och med tiden förändras även själva mammarollen parallellt med barnets ålder. Föräldern som spenderar mycket tid hemma med sitt barn kan dock se detta som något negativt när det är enbart (eller känns som det är) det enda man gör, vilket då kanske innebär att kontrollerna på BVC är den enda kontakten med omvärlden man har. Mammaledigheten är efterlängtat men kan även innebära en hel del ensamhet och därför blir möjligheten att besöka någon form av mötesplats väldigt viktig för mammor med småbarn oavsett om det är en öppen förskola eller Unga föräldrar och barn, eller något annat.

Informanterna betonar ofta betydelsen av att kunna komma ut hemifrån för att göra något ihop med sitt barn och kunna träffa andra människor för att umgås. De pratar om att deras välmående förändras till det negativa om de spenderar för mycket tid hemma ensamma med sina småbarn medan deltagandet i aktiviteter har förändrat detta till ett positivt välbefinnande. Den positiva inverkan beror enligt informanterna att de har möjlighet att umgås med andra samt även skapa på nytt eller utöka ett större social nätverk. Att vara mamma är inte alltid lätt, samtidigt när en

³⁵ Stanford M. Lyman & Marvin B. Scott, *A Sociology of the Absurd*, 2:a uppl. (USA, 1989), s. 41

kvinnor blir mamma för första gången så är allting väldigt nytt och oerfaret. Därför är det viktigt för en del att *bitta likasinnade människor*. Med likasinnade menas föräldrar som är unga och har små barn. Umgänge med andra liksinnade under föräldraledigheten gör tiden roligare. Grunden här är enligt informanterna att det är viktigt med umgänge, men inte heller vilket umgänge som helst utan det ska helst vara med några som förstår en. Nya sociala kontakter är även praktisk hjälp med till exempel råd och tips av vård av barn och rekommendationer av förskoleval.

”(...) då har man ju ändå samma intressen: små barn, hemma. Dem flesta andra vänner, dem jobbar ju eller pluggar och så har ju inte dem riktigt tiden och sedan har ju dem inte barn så man vill ju inte direkt sitta och prata med sina kompisar som inte har barn om massa barnsaker för så då kan ju dem bli uttråkade (skattar).”

En annan anledning till att man vill träffa andra är för att kunna bekräfta att vara småbarnsmamma är en speciell tid i ens liv och att det är normalt att man inte hinner göra saker som man brukade göra. Informanter berättar att det är viktigt att få veta att man inte är själv om sina problem i vardagen och att det är helt normalt för att andra har liknande.

”Genom att prata med andra, jag menar, har man haft det jobbigt hemma så har man hört att dem andra har det också jobbigt och så känner man sig inte ensam för det blir ju ensamt och vara hemma och ha det tråkigt liksom (...) Det är ju mysigt att vara hemma med barnen, inte för det, men man behöver en vuxen kontakt ju också.”

Likasinnade går det att möta på alla öppna förskolor om man bara söker människor med barn men unga föräldrar kan stötta på andra problem som gör att de helst vill besöka en mötesplats där de kan känna sig mer väl mottagna oavsett deras bakgrund. Därför kan man se att det finns skillnad i efterfrågan på själva mötesplatsen beroende på de olika behov som mammorna har.

Att vara sig själv – att vara en ung mamma

”Det var trevligt, det var ju lugnt och **man kunde ju vara sig själv** och liksom prata med andra om mammagrejer som man liksom behöver prata om, A men om röda stjärtar (skrattar) och sådant som man liksom behöver prata med andra mammor om (...) Och sedan att vi gjorde mycket ihop, det tyckte jag var kul liksom det var inte bara sitta och fika utan man lagade mat och man lekte och man fick lära sig mycket utav hur andra hade det och så där.”

Att kunna vara sig själv betyder mycket för mina informanter vilket de påpekar gång på gång. Bland deltagarna finns det erfarenhet av andra mötesplatser och det finns dem som inte har det, men de flesta av informanter känner att Unga föräldrar och barn passar för dem och deras barn för att det ställs inte krav på dem att bevisa något eller att försvara sig och sina val i livet.

När man utgår från Goffmans antagande om att social interaktion är ett rollspel och att den är platsorganiserad så kan jag tolka att det till att vara en förklaring till varför informanterna söker sig just till Unga föräldrar och barn, samtidigt som de flesta uttrycker att öppna förskolan inte passar dem. Anledningarna till det kan variera men för det mesta känner sig informanterna obekväma för att de känner att de inte passar in på grund av sin ålder. Goffman menar att när individer möts så är det de första de gör är att de försöker få upplysningar om varandra vilket

sker först och främst genom en avläsning av varandras utseende.³⁶ Utseende bär på många olika symboler i form av kläder, kroppsställning och med mera. Dessutom är det ansiktet som ofta berättar om ens ålder och trots att det idag är möjligt att förändra det så är det inte så att många som försöker se äldre ut än man är, utan tvärtom. Det vill säga en kvinna som ser ung ut uppfattas som en ung kvinna av alla andra. Goffman skriver att de första intresseområden som individer vill ha reda på är människans socioekonomiska ställning, hans/hennes uppfattning om sig själv och hans/hennes inställning till andra.³⁷ När en ung mamma möter andra och hon uppfattas i första hand som ung kan det leda till förutfattade meningar som råder i samhället om unga människor. Tapio Salonen studerar bland annat ungas etablering i samhället vilket i praktiken mestadels innebär inträdet i arbetslivet. Han menar att det har skett en viss utveckling vilken har tagit fart under 90- talet. Utvecklingen som innebär en åldersförskjutning på tiden när individer kommer ute på arbetsmarknaden vilket gör att de i allmänhet längre är ekonomiskt beroende av sina föräldrar.³⁸ Den sena ingången på arbetsmarknaden är också en av de bidragande orsakerna till att det är en hög ungdomsarbetslöshet, vilken är ett offentligt debatterat problem vilket i sin tur har bidragit till en allmän uppfattning om att en ung person förmodligen saknar arbete. Det gör det ännu svårare för informanter att få en önskad uppfattning om sig själva från andra vilket kan vara den största orsaken till att informanter ofta nämner att de kan vara sig själva på Unga föräldrar och barn.

Informanternas sagda information kan tolkas att de kan ta bort sina masker och kan vara sig själva. De behöver inte bevisa att de är tillräckligt bra som föräldrar trots att de är unga, vilket kan ställa stora krav på dem eftersom de får inte prata om sina problem öppet för att de behöver hålla sin mask om att de klarar uppgiften att vara en förälder. Alltså de kan inte prata om sina problem och om hur svårt det faktiskt kan vara under tiden när man är småbarnsförälder. När de möts på Unga föräldrar och barn, kan de ta bort masken och få möjlighet att kunna samtala även om sina problem som de hanterar till vardags. Informanterna anger att de känner sig inte ensamma när de hör att andra också har problem och att många vardagliga situationer ter sig helt annorlunda. Detta får dem att känna att de inte är dem som har problem och samtidigt kanske även få bekräftat (även från ledarna) att det inte är på grund av att de är unga utan problem helt enkelt är vanligt förekommande.

Sådana allmänna uppfattningar och fördomar i ett samhälle som är åldersrelaterade är just grunden till åldersdiskriminering, när människan karakteriseras med denna kronologiska ålders särdrag som just denna ålder anses innebära. Åldersdiskriminering ingår i studier om ålderism men i de flesta fall så handlar det om de äldre i samhället, vilket behöver förändras eftersom det är tydligt att en individs förmågor felbedöms även i samband med yngre åldrar. Anderssons forskning visar att åldersdiskriminering har en påverkan på äldres självbild vilken skapas utifrån

³⁶ Erving Goffman, *Jaget och maskerna*, 1959, 4:e uppl. (Stockholm, 2004), s. 11

³⁷ Erving Goffman, *Jaget och maskerna*, 1959, 4:e uppl. (Stockholm, 2004), s. 11

³⁸ Tapio Salonen, *Ungas ekonomi och etablering*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2003:9 (Stockholm, 2003), s. 60

det bemötandet som äldre människor får inom till exempel sjukvården och på arbetsmarknaden.³⁹ Liknande situation kan även uppstå för de yngre i samhället. Individer mellan tjugo och tjugofem år nu för tiden anses mer att passa i en skolbänk än att vara föräldrar vilket bidrar till att enstaka människor som väljer en annan väg i livet ses som avvikare. Allt detta på grund av att det finns en temporal ordning och till den kopplade dominerande normer, skriver Anna- Liisa Närvänen. Hon menar att det finns sociala överenskommelser om lämplig ålder när det gäller sexualitet och familjebildning, vilka går att bryta men inte utan omgivningens förundran.⁴⁰ Detta är en av konsekvenserna som informanterna är ansatta att underkastas för i sin vardag.

”Jag upplevde ibland på öppna förskolan att det fanns en förutfattad mening att föräldrar skulle ha dem sakerna (arbete, boende m.m.) färdigt iordningställda så att säga innan man får barn. (...) Men här så fanns det inga sådana krav utan här var det liksom alla med olika bakgrunder och det tycker jag var väldigt skönt.”

Samtidigt kan jag tolka att informanterna ser sig själva som annorlunda jämfört med andra mammor som är äldre vilket bidrar till att de känner inte tillfredsställande gemenskap. Det är vanligt att avvikande får sin innebörd när båda sidor anser att något beteende uppfattas som annorlunda. Vilket kan tolkas utifrån informanternas anmärkning om att på en öppen förskola så är det bara äldre trots att de också är föräldrar och oftast även för första gången. Vilket gör att de söker sig till andra ställen om det finns sådana. Vad som gör att Unga föräldrar och barn är en mötesplats där informanterna känner sig tryggare och mer accepterade vilket i sin tur leder till att de trivs bättre där, kommer vi att titta närmare på i näst följande del.

Ålderskillnaden

Det finns två sätt att se på skillnader ur ett åldersperspektiv där det ena är skillnader som har uppmärksammats genom analysen av informanternas berättelser och informanternas ålder. Den andra den av ålderskillnaden orsakade segregation som informanter både uppger existera och även vill bibehålla.

Denna studie inkluderar tio informanter vilket är en liten omfattning och det går inte att dra generella slutsatser i allmänhet men det finns ett åldersrelaterat samband mellan deltagarna som är intressanta att titta närmare på. Informanterna som var äldst uttryckte att de hade ett mindre beroende av deltagandet jämfört med de yngre i den bemärkelsen att de hade andra möjligheter till att kunna uppfylla sina sociala behov. Däremot var deltagandet i aktiviteter lika viktigt både för barnets och egen del. Det verkar att ju äldre personer i fråga är ju mer autonoma vill och kan de vara.

”Jag tror att på öppna förskolan är det lite friare där, att man inte .. För att de grupperna här då behöver man komma och säga om man ska vara med på en cirkel så ska man också gå på den. Att man är lite mer – ska komma regelbundet om jag uppfattar rätt så öppna förskolan, att det är lite mer fritt att man kommer och går som man vill.(...) Alltså jag tycker att det är ganska skönt att få komma och gå precis som jag vill, jag förstår tanken eftersom det är till Sensus då

³⁹ Lars Andersson, *Ålderism*, Rapport 1997:14 (Stockholm, 1997), s. 26-35

⁴⁰ Anna- Liisa Närvänen, *Temporalitet och social ordning* (Linköping, 1994), s. 44

det är studiecirkel men babymassagen tyckte jag att det var jätte bra att få komma varje vecka alltså när man hade ett koncept så, så att man fick fakta varje gång, men när det är lite mer så där fritt typ fika eller babysim så kan jag tycka nog att det passar mig bättre när det är öppet.”

På frågan om skillnader mellan olika mötesplatser nämns oftast åldern på deltagare som ett av de viktigaste. Den kronologiska åldern i dagens samhälle spelar en ganska central roll där det påpekas normer som är relaterade till åldern. Detta leder till att åldern karakteriseras av vissa egenskaper som i sin tur skapar en klassifikation och kategorier kring den.

”Det är oftast de äldre som har äldre barn som kollar på oss som är yngre, som verkligen tittar på oss och tror att vi är mindre och att vi kan inte ta hand om våra barn, men jag tycker att det går utmärkt. Man blir inte bättre mamma bara för att man är äldre heller tycker jag.”

Det går dock åt båda håll där individer själva kategoriserar sin egen ålder och har ett `vi och dem` perspektiv. Det är vanligt att människor identifierar sig genom att de vet vem de *inte* är.

”Jag har varit en gång (...) och det var ju bara äldre och jag drar mig ifrån sådant alltså vuxna personer (...) Men dem är inte lika, så dem pratar ju inte det är mer att man får blickar.”

Det kan vara en följd av att unga föräldrar känner sig som avvikare genom *blickar* de får, att unga föräldrar i sin tur vill själva avgränsa sig. En del informanterna ser det som en positiv förutsättning att det finns en åldersgräns vilket gör att de får möjlighet att kunna segregera sig själva från andra samt att det ger en riktlinje för dem som är *likasinnade*.

”Det är därför jag tycker att det är så bra här för att här så har ju dem liksom en gräns (...) Så det är 25 och det tycker jag är kanon, helt underbart för att då vet man att ingen är äldre än det.”

När de har försökt att ta kontakt med andra mötesplatser och inte känt sig välkomna eller inte passa in, kan det vara en naturlig följd av att de vill segregera sig och vidare sätta gränser på vem är och inte är välkommen. I ljuset av Sernhedes perspektiv på ungdomskulturen kan en sådan avgränsning tolkas som en viktig del inom ungdomskulturen där ett av kännetecknen är kamratgruppens bildande och dess funktion.⁴¹ Sernhede menar att kamratgruppen har i det senmoderna samhället blivit något av ett försvarsverk och ett nödvändigt övergångsområde där försök med den egna identiteten kan försiggå. Kamratgruppen kan dessutom ge möjlighet till ett offensivt förhållande till det omgivande samhället där kritiken och ifrågasättandet kan utvecklas, vilket verkar vara fallet utifrån informanternas berättelser.

Det unika med just denna mötesplats

Informanternas upplevelser från deltagandet i Unga föräldrar och barn främst och bäst kan förstås ur ett jämförelse perspektiv. Informanterna har mest erfarenhet från besök i öppna förskolor vilka de själva ofta ställer i jämförelse med Unga föräldrar och barn. Man kan undra över om vad skillnaden är egentligen mellan en öppen förskola och Unga föräldrar och barn eftersom båda är en mötesplats för föräldrar som är gratis, i båda verksamheter ingår fikande och någon form av gemensam aktivitet. Mera praktiska skillnader är att på Unga föräldrar och barn

⁴¹ Ove Sernhede, *Ungdomskulturen och de andra. Sex essäer om ungdom, identitet och modernitet* (Göteborg, 1996), s. 143

finns det en åldergräns, fler olika aktiviteter i form av studiecirkel som är terminsbaserade och med ett litet antal deltagare. Deltagandet förutom en öppen fikastund är dessutom under villkor att man anmäler sig till en aktivitet. Det verkar att det är mer strukturerat samtidigt som det kräver mer kommunikation mellan deltagarna och ledarna. Likaväl har även informationen om projektet bäst nått intressegruppen genom närmare kontakt mellan myndigheter, men även en affischering av info blad har ägt rum och gett resultat.

Mer än hälften av informanter uppger att de har fått reda på det genom någon annan myndighet där de även kanske har haft kontakt med just på grund av att de är unga föräldrar. Ett av behoven för en del av de unga föräldrarna verkar vara en möjlighet att kunna besöka en ny mötesplats tillsammans med någon. Antingen med en ledare från någon grupp man redan besöker eller en kontaktperson inom någon av myndigheterna eller helt enkelt kunna komma tillsammans med andra unga föräldrar. En av informanterna berättar hur hon fick reda på Unga föräldrar och barn:

”Genom (en annan mötesplats just för unga föräldrar). Jag sade att jag tyckte att det kommer att vara tråkigt när vi skulle sluta där eftersom man måste sluta när barnen är ungefär ett år, så jag visste inte vart jag skulle ta vägen för att man känner sig så instängd eller vad man ska säga. Dem flesta man känner har inte barn, så att det blir lite annorlunda så då tipsade dem till mig att gå hit. (...) Att komma hit var lite läskigt eftersom jag har svårt för grupper av folk, så jag tyckte att det var lite obehagligt men vi kom hit i grupp från (den andra organisationen) så det var inte bara jag, så det kändes lite skönt. Det var ingen i gruppen som jag kände heller så att det var lite så där nervöst och så men alla var så trevliga så det kändes jättepositivt när man känner sig välkommen.”

Därför kan det förespråkas ett samarbete med likartade myndigheter som kommer i kontakt med nyblivna unga föräldrar. Detta kan ha en positiv inverkan för dem samt att de kanske till och med skulle slippa söka själva till andra mötesplatser och slippa känslan av att vara avvikande på grund av sin ålder. Astrid Bolados Aguilera skriver i studiens *Baby boom* analys att i artiklarna uppges det att de flesta mammor inte vill gå på några grupper som är avsedda för unga mammor för att de inte vill bli särbehandlade. Samtidigt kan det tolkas, menar hon, som att mammor framställs som ”rädda att be om hjälp”.⁴² Detta kan också ligga i grunden i antagandet att föräldrar ska kunna ta hand om sina barn. Mina informanter kan ge bara en del av verklighetsbilden där andra mammor som inte besöker Unga föräldrar och barn kanske känner sig så som media gestaltar dem, enligt Astrid Bolados Aguilera. En annan viktig aspekt här är också att Unga föräldrar och barn är på många sätt ett oberoende projekt och har inte blivit av på grund av att till exempel Norrköpings Kommun eller Landstinget skulle ha initierat det. Detta kan innebära en mindre koppling med kommunal institutionalisering och stöd på samma institutionella nivå som en öppen förskola kanske har. Däremot har en del av informanterna fått veta om projektet just för att dem har besökt någon form av institutionell gruppaktivitet som har varit avsedd för unga föräldrar. Vilket innebär att en del av de unga föräldrarna har ett intresse att få råd och stöd eller bara besöka

⁴² Astrid Bolados Aguilera, *Baby boom* (Norrköping, 2007), s. 11

någon av stödgrupperna. Liknande beskriver Elaine Chase om att många av ungdomarna uppger att de har fått praktiskt likväl som känslomässig hjälp från olika erbjudna sociala tjänster.⁴³

Oavsett vad är det man besöker så är alltid det första mötet jätteviktig. Detta kan tolkas genom att informanternas val påverkas starkt av den första interaktionen. En del av personerna berättar att de har besökt en öppen förskola och där vissa av dem har fått så pass starka intryck och det var det första mötet som avgjort om de kommer tillbaka fler gånger eller inte.

”Jag har varit på öppna förskolan en gång och sedan har jag varit på ett annat ställe, där jag går fortfarande men öppna förskolan var ingenting för mig. De som var där var så mycket äldre så att man liksom mest satt i ett hörn och tittade lite snett på en, ungefär så, det bara kändes konstigt (skratt)”

Det uppges att blickar som de ofta möter är i det flesta fall på grund av undran om deras ålder. De kan känna sig ifrågasatta i sitt val att bli förälder i så tidigt ålder, vilket i sin tur kan kräva att informanterna får klä in sig i en viss roll och visa att det är inget fel för dem att vara föräldrar. Detta dock kräver en viss ansträngning men först och främst även att individen tror på sin roll som de behöver spela för att uppnå de önskade intrycken av observatörerna.⁴⁴ Men vad händer när individen tvivlar på sitt eget agerande och inte har något djupare intresse för andras uppfattningar? Det kan även vara så att det inte går att spela sin roll eftersom man blir genomskadad på grund av att det inte är så lätt att gömma ung ålder. Dessa kan vara orsaker till att de första mötena har varit misslyckade framträdanden vilket gör att individerna inte är intresserade att återvända dit. En annan anledning skulle kunna vara att informanterna behöver arbeta extra med sin Goffmans så kallade *fasad* vilket innebär för dem att varje gång anstränga sig ännu mer med att bygga upp en anpassad uppfattning om dem själva när de skulle besöka en allmänt öppen förskola.

Informanterna uppger även att den sociala interaktionen inte har varit lätt för dem när de besöker en öppen förskola på grund av flera orsaker. Dels för att för de nyanlända gäller det att själva söka kontakt med andra vilket kräver att personen är social och öppen. Atmosfären härmed beskrivs som stel, trots att ledarna på öppna förskolor anses vara bra.

”Det är ju det att det är lite mer stelt där tycker jag, om du inte är så öppen som person så får du inte så mycket kontakt liksom, här är det ju mindre grupper också. Det var så mycket folk där och oftast grupperna var så stora.”

Dels för att något som ytterligare försvårar skapandet av nya kontakter är att dem helt enkelt har det svårare att hitta gemensamma nämnare med andra besökare trots att alla där är föräldrar. Målet med mötesplatser för föräldrar är att de ska kunna träffas och umgås vilket ger möjlighet att skapa nya kontakter. Dimbleby & Burton skriver att genom kommunikation skapar vi kontakter.⁴⁵ Detta uppfylls dock inte alltid fullt ut på en öppen förskola enligt informanterna.

⁴³ Chase, Elaine, *Supporting young parents: pregnancy and parenthood among young people from care* (London, 2009), s.151

⁴⁴ Erving Goffman, *Jaget och maskerna. En studie i vardagslivets dramatik*, 1959, 4:e uppl. (Stockholm, 2004), s. 25

⁴⁵ Richard Dimbleby & Graeme Burton, *Kommunikation är men än ord*, (Lund, 1995), s. 14

”Jag försökte med öppna förskolan men det gick inte så bra. Jag kände ingen där och det var tråkigt, det var inte för mig. Sedan jag kom hit, känner jag att det här är för mig. .. Här känner jag mig trygg och jag gillar att vara här. Jag har lärt känna många som är trevliga och med vilka jag har blivit kompisar med. Det är skönt att vara här. Där (öppna förskolan) ju, man kan prata men jag kände att det inte var för mig. Det var så många där och dem dessutom var också mycket äldre än jag och vi hade inget att prata om.”

En situation där en person kan vara sig själv underlättar öppenhet, vilket även kan vara avgörande när det gäller sökandet efter gemensamma nämnare. Det som berör äldre kvinnor i deras privatliv sammanfaller inte alltid med det som en ung mamma oroar sig för stunden.

Att träffa andra *i samma situation* är en av de viktigaste nämnarna för informanter i skapandet av nya sociala kontakter. Richard Dimbleby och Graeme Burton skriver att: ”Vi kommunicerar för att tillgodose personliga behov.”⁴⁶ Med detta menar de, att vi har behov att känna oss säkra på oss själva samt behöver vi känna oss behövda och uppskattade av andra. Informanterna får dessa krav uppfyllda på sin mötesplats vilket även är möjligt på grund av att det finns en viss kultur som också gör det möjligt. Begreppet kultur har två betydelser, en konstnärlig och ett socialt betingat levnadsmönster och användningen beror på sammanhanget men själva begreppet kan innebära en mängd olika saker. I studien med begreppet kultur menas en platsbaserad mängd av mänskliga beteenden med deltagarnas egna skapade normer och värderingar. Det verkar att på Unga föräldrar och barn har det skapats en egen kultur som deltagarna upprätthåller. Det är sannolikt att mötesplatsens atmosfär är till en stor del ledarnas förtjänst men samtidigt tar deltagarna emot sättet att bemöta varandra och de nya som tillkommer. Deras gemensamma nämnare är att de är *i samma situation*. Beskrivningen av den rådande kulturen syftar på att alla gör någonting tillsammans och att alla hjälps åt att hand om varandras barn samt är öppna och trevliga mot varandra så att alla kan känna sig trygga och kunna vara sig själva även om man är tystlåten ibland.

”Jag tycker om gemenskapen och att alla är i samma situation, att alla är unga och alla har barn. Det är att man känner mer gemenskap än på en vanlig öppen förkola. (...) Alla här är så himla öppna och pratar med alla och alla tar hand om varandras barn (...) Och sen ledarna är också öppna.”

En egenskapad kultur bidrar till att de får en mötesplats där de trivs och de nyanlända deltagarna tar över sättet för att de trivs med och får dem att må bra.

När man väl hittar något man trivs med

”Jag har varit så nöjd med att vara här, så jag har velat vara kvar här, så jag har inte sökt något annat.”

De flesta av informanterna har erfarenhet av att ha besökt någon annan mötesplats eller aktivitet för småbarn, men dem som har kommit först till Unga föräldrar och barn har inte ens funderat på att söka efter något annat. Anledning till det är att de helt enkelt har trivs redan från första början. Tidigare har jag beskrivit en hel del av de känslomässiga upplevelser som skiljer Unga

⁴⁶ Richard Dimbleby & Graeme Burton, *Kommunikation är men än ord*, (Lund, 1995), s. 20

föräldrar från en allmän öppen förskola, vidare vill jag titta på det praktiska upplägget som dess betydelse för deltagarna.

Nästan alla aktiviteter försiggår under tio veckor och har samma deltagare under tiden. Grupper brukar inte vara större än tio föräldrar då de får anmäla sitt intresse. För några av informanter detta betyder mycket för att dem har det svårt med grupper av människor men även andra ser det som en positiv aspekt för att då hinner man lära känna varandra lite bättre. På frågan om upplägget svarar en av mammorna att:

”Det är bra för att då hinner man lära känna andra, istället för att det kommer massa nya hela tiden och att man inte vet hur många som kommer. Det är bra att det är *dem* som kommer.”

Dessutom avslutas en studiecirkel efter tio veckor och då planeras ett nytt schema och alla deltagare får anmäla sig igen och sedan kanske till och med lära känna andra deltagare. Det faktum att ett nytt schema kommer ut efter tio veckor, är enligt informanterna bra även för att då kan man byta aktivitet och prova något nytt samt att nytillkomna deltagare får möjlighet att komma in. En nackdel kan uppstå när någon trivs jätte bra med en aktivitet och vill vara med längre. De nya har företräde i första hand och om gruppen blir full då är man tvungen att hitta någon annan grupp att delta i. Denna rörlighet bidrar till att det är alltid roligt för deltagarna samt att deras sociala nätverk kan bli större. Unga föräldrar och barn har dessutom haft den möjligheten att erbjuda en mängd olika varierande aktiviteter så att många av deltagare har kunnat hitta sitt eget intresse och utveckla sig inom den samt även kunna prova på något okänt. Allt detta stärker deras individualitet.

Den svenska traditionen om fikande i samband med träff är inte ett undantag här heller. I samband med besöket erbjuds en fika. Fikat kan variera från inköpta tilltugg till egna bakelser som har bakats under någon av bakningsgrupperna vilket ger möjlighet till beröm. Att kunna fika tillsammans är också ett viktigt hänseende i samband med träffar.

”(...) vi fick smaka på dem där goda kakorna som vi hade bakat och dem var jätte goda. (...) Man känner sig inte stressad och man känner sig skönt. Du får lyssna på andra som pratar. Det känns som en plats du går på kaffet, vi är så många och pratar om allt.”

”(...) Bara att få komma hit och ta en fika liksom, slappna av och prata. Det är ju som att gå på staden med kompisar, man kan komma hit istället, så det tycker jag om.”

Detta får informanterna känna att det vanliga livet finns där, det har inte försvunnit och är faktiskt möjligt samt att kanske få känna att det är bara en period. Detta får dem att koppla ihop det kontinuerliga tidsspåret med det episodiska, i tolkning av Lyman och Scott.⁴⁷

En del av informanterna uppger att de skulle tänka sig att fortsätta besöka och redan besöker trots att behovet av att komma hemifrån kanske uppfylls på andra sätt samt att barnet får möjlighet att aktivera sig och träffa andra barn på dagis.

⁴⁷ Stanford M. Lyman & Marvin B. Scott, *A Sociology of the Absurd*, 2:a uppl. (USA, 1989), s. 38

”(...) och sen på fikastunderna kommer jag fortfarande om jag har tid för att jag pluggar ju nu, så ibland kan jag komma och hälsa på så här. (...) (betydelse om lördagsöppet:) ja eftersom jag inte har så mycket möjlighet i veckorna då jag går i skolan så tycker jag att det är bra att det finns lite på lördagar så att man kan komma och göra något, träffa dem och komma iväg på utflykt och så där, så att det är väldigt positivt, tycker jag.”

Deras deltagande är möjligt för att det även finns aktiviteter nästan varannan lördag, då det oftast sker någon form av utflykt där även partnern kan följa med. Deltagarna trivs så pass mycket på mötesplatsen att deltagande har uppfyllt inte bara de grundläggande behoven som finns under föräldraledigheten utan ännu mer utöver det. För en del har Unga föräldrar och barn blivit även som en del av det *vanliga* livet.

Att göra något tillsammans

Alla informanter berättar att det är viktigt att komma hemifrån, träffa andra och även göra något. Det viktigaste är dock träffa andra och kunna prata om det som berör ens eget liv, men att skapa nya kontakter är inte det lättaste. En del informanter berättar att gemensam aktivitet är ett bra sätt att kunna *lätta på stämningen* vilket i sin tur hjälper att ta kontakt med varandra, börja småprata med andra och till sist lära känna gruppen och så småningom även etablera nya kontakter. Språkvetare och språkforskare Viveka Adelswärd skriver att småprat kännetecknas med personliga associationer som går från tema till tema under samtalsgången.⁴⁸ Dessa personliga associationer kan vara vad som helst vilket bidrar till att vardagliga aktiviteter som matlagning exempelvis lätt kan starta småprat mellan deltagare. Ett sådant småprat kan även innebära att det berättas historier med gemensam anknytning vilket, enligt Viveka Adelswärd, är ett vanligt sätt att en konversation med flera deltagare hålls ihop.⁴⁹ I en grupp av unga föräldrar gemensamma associationer om sin vardag och sitt/sina barn verkar passa bra i gruppkonversationer vilket framkallar kontakt etablering emellan deltagarna.

Deltagandet sker inte bara för att uppfylla mammans behov utan även är till för barnens välmående. Att komma hemifrån och träffa andra har lika stor betydelse för barnen som de vuxna. Informanterna berättar att deras barn tycker om att komma dit och träffa andra barn samt även ha en aktivering på något sätt.

”Jag blir mycket stressad när jag är hemma med barnet och jag vet att jag inte kommer att gå ut och sedan bäbisens är ledsen också och hon också vill gå ut, hon vill inte sitta hemma. Och om hon inte kommer ut, gråter hon och sover inte riktigt bra. Så istället när jag tar henne ut då sover hon bra på kvällen.”

Mammor märker att deras barn tycker om att träffa andra barn och vuxna, detta gör dem glada vilket visas när det blir glada för att de känner igen att de har kommit till aktivitet på Unga föräldrar och barn. Även om en mamma vet att hennes barn mår bättre när de får komma ut och göra något så är det inte heller så lätt att bara ge sig iväg och hitta på något.

⁴⁸ Viveka Adelswärd, *Prat skrätt, skvaller och gräl: och annat vi gör när vi samtalar*, (Stockholm, 1996), s. 31

⁴⁹ Viveka Adelswärd, *Prat skrätt, skvaller och gräl: och annat vi gör när vi samtalar*, (Stockholm, 1996), s. 32

”Det är ingenting som man gör själv, går till en park visst det gör man, för barnas skull men det inte alls lika ofta, tycker jag det i alla fall.”

”(…) jag menar, jag har inte så mycket pengar, det är gratis så att man har möjlighet att göra roliga saker och sedan som den här `minnen för barn`⁵⁰, jag skulle aldrig göra det hemma, alltså skulle jag vilja göra det så skulle jag gärna köpa ett, men aldrig göra, för att man kommer aldrig i gång eller så skulle jag känna att det är dyrt och inte vilja göra för att det ändå kommer inte bli bra (skrattar) men här får man göra något man aldrig gjort förut.”

I dagens läge får barn redan från första månader erbjudanden om att besöka någon form av småaktivitet såsom babymassage eller babysim. Jag har mest tittat på jämförelsen med öppna förskolor och där informanterna även påstår att det finns en avsaknad av aktivering. Öppna förskolor har ändå i största allmänhet en sångstund som en del av verksamheten däremot kan den ses som mindre rörlighetsbaserad syssla utan mer som förbindelsestärkande. En liten andel av informanterna delar även erfarenheter av deltagande i babysim. Där upplevs det inte bara att de flesta föräldrar är äldre men även att de besöker babysim i sällskap med någon. Antingen besöker föräldrarna aktiviteten i sällskap med sin partner exempelvis eller så känner de varandra sedan tidigare. Detta gör att trots att det är en aktiv företeelse så går det inte att ha ett socialt umgänge utan aktiviteten förhåller sig till att göra något tillsammans med sitt barn och inte att etablera en kontakt med andra föräldrar.

Mammaledigheten kan uppfattas som en tuff period likväl som den är efterlängtd. Ibland kan hemmavarande uppfattas negativt men det är bara under omständigheten när det är det ända man gör. Med andra ord att spendera tid hemma med sitt barn är positivt när detta går att komplettera med något annat som är utanför. Däremot ska den tiden som spenderas utanför hemmet vara meningsfull. Informanterna anser att umgänge är viktig men de värdesätter högre ett umgänge som är aktiv och lärorik.

”(…) Det är inte lika med att man har nått att göra på det sättet för när man kommer till en öppen förskola då är det mest att man sitter där och så har man någon leksak ungefär och dem andra barn runt omkring också har en leksak och det är ingenting speciellt att göra så att det är annorlunda. Här är det mer öppet på något sätt, man kan prata på ett annat sätt.”

”(…) jag vill inte så där umgås alltså träffa folk och sedan vet jag inte hur jag ska börja prata med dem eller så där. Det känns lättare här, för att man gör saker, dit (öppna förskolan) går man bara och leker sen ska man underhålla sitt barn och så här och sig själv och ändå ta kontakt så. Här gör man saker, man kommer hit och så gör man någonting, man kommer hit och man masserar sitt barn eller (...) så det är det *här* man koncentrerar sig på och inte bara på liksom sitta där. Då kommer saker mer naturligt.”

Sysselsättningen gör det mer intressant och betydelsefullt att besöka Unga föräldrar och barn, för att deltagarna kan lära sig något nytt, förbättra sitt föräldraskap och eller kunna använda tiden helt enkelt mer effektivt. Många av informanter talar om att de har lärt sig något just under tiden de besöker studiecirkel på Unga föräldrar och barn. Det oftast handlar om nya maträtter eller sättet att laga och kunskapen från babymassagekursen där man får möjlighet att lära sig hur ser ut

⁵⁰ *Skapa minnen till ditt barn* - är en av aktiviteterna inom Unga föräldrar och barn, där föräldrar skapar handgjorda småting som sedan sparas som ett minne.

vissa barnets signaler och vad de betyder. Detta och genom samtal och jämförelser med andra vuxna bidrar även till det att bättre samvaro mellan mamman och barnet.

”(aktiviteterna) har väldigt stor betydelse, då man lär sig att komma nära sitt barn och man kan träffa andra och få hjälp med olika saker om man undrar om något.”

”Jag känner mig positivare, man har någonting att se fram emot (...) an känner sig lite mer (-) vet inte, *tyckt* typ när man går och tränar (skratt) känns som att man gör någonting bra både för sig själv och barnet.”

Det är inte många ställen där mammorna har möjlighet att träna medan de har småbarn. Träning i all dess former är viktig för alla människor även mammalediga mammor men ändå så kräver det ett stort egen engagemang för dem på grund av att de begränsas på olika sätt när det gäller motion. Träningsbesöken kan på sätt och vis även uppfylla en samhällsnorm om att vara fysiskt aktiv samtidigt som de har ett egenvärde för både den inre och yttre välmåendet.

Det finns skillnader beroende på individernas bakgrund, vilket kan avgöra syftet för att man besöker någon form av verksamhet. När det handlar om aktivitet tillsammans med sitt barn, inte alltid skapandet av kontakter är det mest viktiga alltså att en mamma kan besöka bara för att enbart spendera aktivt tid med sitt barn.

”(skaffat nya vänner) nej det har inte med det kanske är för att jag är i ett gäng från föräldrargruppen som umgås, så att jag har inte sökt heller.”

Det är däremot mer sannolikt när mamman har redan ett stort och etablerat socialt nätverk även under mammaledigheten och när hon har tillräcklig med möjligheter att umgås med andra på annat sätt.

Inverkan på privatlivet

Människor är sociala varelser och behöver kontakt med andra på grund av många olika skäl. Tidigare har vi sett att det finns lite olika orsaker till varför man besöker Unga föräldrar och barn där som det mest viktigaste anses möjligheten att komma hemifrån och möjlighet att träffa liksinnade. Träffa andra som har erfarenhet är också ett av orsaken för att kunna utbyta information.

”Varför jag kommer hit? För att jag tycker att det är så otroligt härligt att vara här, i början så kände jag starkt att jag ville söka mig till något ställe där jag kunde få bra med erfarenhet från föräldrar som har haft barn i olika åldrar och så där, för att jag är egentligen inte en uttalad bäbis person så att säga, jag växte in i mammarollen så småningom och jag kände inte den här underbara, rosa, fluffiga kärleken i början utan den, ja den kom väl lite senare.”

Ett stort socialt nätverk tillåter dem inte bara att uppfylla deras personliga behov av socialt umgänge utan även kan betyda mycket i det mer praktiska, där ett flöde av information sker. Nan Lin är teoretiker inom socialt kapital. Hon menar att människor skapar nya kontakter för att de tror att anslutningen ger eller kommer att ge fördelar för dem i framtiden och det är därför söker

de sig till vissa miljöer.⁵¹ Detta kan verka negativt betingat men så behöver inte vara fallet, eftersom fördelar kan innebära i princip allt och därför har ett mängd olika variationer. Däremot skulle jag vilja argumentera att det finns situationer då människor verkligen bara vill knyta kontakter enbart för umgänges skull.

Den sociala kontakten här på Unga föräldrar och barn, anser informanterna, ger dem en positiv upplevelse vilket i sin tur skapar positiv energi.

”aha det har det (påverkat vardagslivet) eller det påverkar liksom i den mån att jag planerar in Sensus i min vardag och sedan så blir jag liksom, jag tankar energi här, jag blir lite gladare av att vara här i och med att då känns det liksom inte lika tungt att ta hand om barn länge utan man gör det till en lek och jag blir inspirerad av sättet vi är med barn här och tar med det hem till mig sedan.”

Detta gynnar relationer på hemmaplan. Mammans välmående gynnar relationen med barnet och kan även gynna relationen med partnern. Helene Brembeck, i sin forskning om ett nytt moderskap, menar dessutom att det som påverkar barnet mest är hur tillfreds mamman är med sig själv och sin livssituation.⁵² Mammornas möjlighet att kunna göra något de trivs kan framkalla en rad positiva följder. Nyinlärda saker från studiecirklar som informanter besöker kan även påverka deras vardag. Matlagningskunskaper som används i vardagen eller nya knep i köket, babymassage kan vara en start på dagen eller lördags aktivitet som bidrar till att hela familjen kan hitta på något att göra tillsammans.

Unga föräldrar och barn har dessutom i en liten skala kunnat även uppfylla en funktion i fall någon av deltagare inte har sin familj i närheten genom känslan av trygghet och att vara omtyckt. Med andra ord sökandet och skapandet av nya sociala kontakter har månsidig betydelse och den uppfyller en rad olika funktioner och behov i form av gemenskap, kunskap och en positiv upplevelse.

Socioekonomisk ställning

Mer än hälften av mina informanter uppger att deras ekonomiska situation är svår och även om man har arbetat innan man blev mamma ledig så har man ändå en lägre inkomst under föräldraledigheten. Detta betyder att unga föräldrar lätt hamnar i en lägre socioekonomisk ställning i samhället. Astrid Bolados Aguileras resultat visar att i media återspeglas det att det finns en hel del motstånd som unga föräldrar behöver uthärda då de behöver handskas med dålig ekonomi, ofta ingen egen bostad och kanske till och med får det göra det med en oengagerad pappa eller enskilt.⁵³ Detta i sin tur bryter mot rådande normer och familjebildning och då kan därför unga föräldrar lätt stämplas som en problemgrupp, skriver Aguilera. Unga föräldrar kan

⁵¹ Nan Lin, *Social Capital. A Theory of Social Structure and Action* (Storbritannien, 2001), s. 19-20

⁵² Helene Brembeck, *Inte bara mamma* (Göteborg, 1998)

⁵³ Astrid Bolados Aguilera, *Baby boom. En studie om medias bild på unga föräldrar* (Norrköping, 2007), s. 11

lätt bli en avvikande grupp inte bara för att de inte uppfyller dagens åldersnorm utan även genom sin socioekonomiska ställning, där de bryter mot den föreställning som finns om föräldraskapet.

”Det var väldigt omhändertagande, tillmötesgående och så där. Jag kände mig väldigt välkommen och framför allt så kände jag att hela atmosfären och hela stället – så där att det här var det roligare ställe att gå till än öppna förskolan just eftersom det är yngre personer och det är inte lika mycket krav hos en, som man kan känna ibland när man är på öppna förskolan i och med att många tycker att föräldrar ska ha allting färdigställt när de blir med barn, för barnens skull. Det vill säga arbete och fast inkomst, bra boende och bra relation och sådant.”

Problemet uppstår när en individs personliga förmågor ifrågasätts på grund av en socioekonomisk ställning.

”Det är inte direkt som motstånd eller så men en del kände sig illa till mods och viste inte vad dem skulle prata vidare när jag berättade att jag var ensamstående och att jag är ung och har lite knappigt med ekonomin och allt sådant. Det var många som undrade så där: oj, hur du klarar att vara mamma, liksom? Men något sådant kände jag mig aldrig här.”

Det vill säga att en kvinnas moderskap ifrågasätts på grund av hennes inkomst eller att hennes föräldraegenskaper skulle vara sämre för att hon inte har en partner eller ett fast arbete. Detta kan ha sin bakgrund i en stigmatiserande föreställning som finns om arbetslösa. Inger Danilda studerar arbetslösa ungdomar vilka förklarar att de känner sig stigmatiserade på grund av att de saknar arbete och att det finns fördomar om arbetslöshet överhuvudtaget.⁵⁴

För en ung förälder kan sannolikheten vara stor att ha det svårare ekonomiskt vilket leder till begränsade möjligheter att kunna besöka småbarnsaktiviteter om de kostar pengar.

”Man har inte så mycket pengar som föräldraledig, jag får ju den lägsta föräldrapenningen (...) och det är en speciell tid för att man känner sig låst, allting kostar pengar om man vill göra saker.”

Jämfört med andra aktiviteter, förutom öppna förskolans utbud, så kostar de en hel del. Detta kan ses även som en klassfråga. En del av informanterna förklarar att priserna är så pass höga att de inte kan tänka sig att betala eller att de är tvungna att spara ihop pengar under en längre tidsperiod. Dessa hinder att kunna utöva fördelar som finns i samband med olika småbarnsaktiviteter som då är viktiga inte bara för barnet utan även för mamman kan ses som begränsningar av föräldraskapet. Då är vi tillbaka till den normativa föreställningen om föräldraskapet som via dessa begränsningar kan även påverka föräldrarnas egen syn på sitt föräldraskap. Alltså att man skulle vara en sämre förälder för det, eftersom man inte kan ge den aktivering för sitt barn som i allmänhet anses vara viktig för barnets utveckling. Därför kan deltagandet på kostnadsfria villkor innebära en stor betydelse för föräldrarnas självkänsla och till och med ett medel för en ekonomiskjämnning i en mindre skala.

⁵⁴ Inger Danilda, ”Kanske behövs det en förening för ”anonyma arbetslösa”?” i *Ungdomar i arbetslivet – så funkar de(t)*, (red.) Inger Danilda, (Stockholm, 2006), s. 12

Samhällsrelevans

Samhällsförändringar inom det allmänna familjelivet har skett och fortsätter att ske. Förändringen är bred i sin variation och bland unga föräldrar kan det även finnas en olikhet i hur deras familjekonstellation kan se ut, då jag menar att det är sedan länge allmänt vedertaget att föräldrar är gifta innan de skaffar barn exempelvis.⁵⁵ Däremot äktenskap förr i tiden kunde ses som en försäkring för att barnen skulle komma att ha båda föräldrar och försörjning, ett slags garanti för deras uppväxt. Barnen står i centrum i dagens samhällsdebatter, samtidigt som det finns en ökad insikt om att ensamstående kan ta hand om sina barn likaväl som andra. Det kan även unga föräldrar, samtidigt som de kanske har det svårare på olika sätt likaväl som lättare jämfört med äldre föräldrar.

När man tittar på projektets betydelse ur ett större sammanhang så är det viktigt att nämna att Ungdomsstyrelsen har haft i uppdrag från regeringen året 2008 att granska hur föräldrar under 25 års ålder kan stöttas i sin återkomst i utbildning eller på arbetsmarknaden.⁵⁶ Detta resulterade ett rapport *Unga föräldrar – studier och arbete* som gavs ut 2009. För att kunna ge svar på uppdraget har ungdomsstyrelsen behövt titta närmare på hur situationen ser ut överhuvudtaget: Vad är det som fungerar i dagsläget och framförallt vad det är som hindrar? Denna rapport är kortfattad men den ger en översiktlig veklighetsbild om unga föräldrar och arbetsmarknaden, även så beskrivs Ungdomsstyrelsens förslag där det ges en skildring av konkreta åtgärder som behövs för unga föräldrar. En av de konkreta åtgärderna lyder: ”Mötesplatser för unga föräldrar! Exempelvis öppna förskolor kan ha en eftermiddag i veckan riktad till unga föräldrar.”⁵⁷ Unga föräldrar och barn uppfyller denna begärda åtgärd genom att det erbjuds en mötesplats till unga föräldrar där de kan även skapa sitt eget sociala nätverk, utveckla sig själva och kunna känna sig trygga både som sociala varelser och som föräldrar. Dessa tidigare nämnda kännetecken anser Ungdomsstyrelsen att vara de främsta anledningar till sitt förslag om den konkreta åtgärden om mötesplatser för unga föräldrar.⁵⁸ Däremot i rapporten problematiseras det att en sådan åldersanpassad verksamhet kan ha svårigheter i mindre orter på grund av antal ungdomar. Denna studie visar att i Norrköping finns det en stor efterfrågan och att finna tillräckligt med deltagare inte är ett problem.

Informanterna delar med sig om sitt deltagande och för vissa av dem har Unga föräldrar och barn varit ett stort stöd under tiden samt ett deltagande. För dem handlar det inte bara om att kunna fika eller träffa människor utan det handlar mer om att växla mellan miljöer. Att kunna göra något för sin egen utveckling, träffa likasinnade för att få bekräftelse och även kunna känna att det tidigare livet inte har försvunnit utan att den snarare har antagit en annan form.

⁵⁵ Jan Torst, *Familjen i Sverige* (Göteborg, 1993), s. 23-32

⁵⁶ Ungdomsstyrelsen, *Unga föräldrar – studier och arbete*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:1, (Stockholm, 2009), s. 5

⁵⁷ Ungdomsstyrelsen, *Unga föräldrar – studier och arbete*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:1, (Stockholm, 2009), s. 24

⁵⁸ Ungdomsstyrelsen, *Unga föräldrar – studier och arbete*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:1, (Stockholm, 2009), s. 7

Sammanfattande diskussion

Ålder är mångsidigt och har olika förutsättningar i olika sammanhang. Ung ålder är ett krav i vissa karriärer, som till exempel idrott, eftersom det finns en övertygelse om att ju yngre man desto större möjlighet har man.⁵⁹ Annorlunda allmänna uppfattningar råder när det gäller att skaffa barn vilket gör att informanterna känner sig annorlunda och mindre bra som föräldrar. De har, som alla andra, ett behov av ett socialt umgänge för att kunna umgås, samtala och känna igen sig själv i andra. Det sociala behovet är svårare att uppfylla under tiden som mammaledig på grund av att de tar hand om sina barn och därmed spenderar huvuddelen av sin tid hemma. Den ekonomiska situationen som är mer än utpräglad när man är yngre bidrar till att unga mammor är begränsade i sina aktivitetsval utanför hemmet.

Det verkar som att en del av kvinnorna som jag har intervjuat ser sig själva som annorlunda och söker sig till att ha en egen mötesplats, vilket är en anledning att kunna påstå att sådana mötesplatser för denna grupp av föräldrar är nödvändig i största allmänhet. Det är inte lätt för dem att skapa kontakt då en gemensam aktivitet hjälper till att kunna börja småprata med varandra, samtidigt som viljan att förbättra sitt föräldraskap och lära sig nya saker är aktuell. Problematiken som uppkommer är den ekonomiska delen, då det är av stor betydelse för deltagare att kunna delta kostnadsfritt för annars skulle det inte vara möjligt för dem att ens tänka tanken på att delta på grund av sin ekonomiska situation. Mötesplatsen Unga föräldrar och barn ger dem möjlighet att uppfylla deras behov när det gäller den sociala kontakten och dessutom på kostnadsfria villkor.

En del unga föräldrar är mer initiativtagande och söker själva sig till mötesplatser, medan andra inte tar det första steget själva. En negativ erfarenhet när man har sökt sig till någon öppen förskola, gör att det kan minska entusiasmen. Andra samhällsaktörer har därför betydelse för projektet Unga föräldrar och barn genom ett samarbete för rekrytering av nya medlemmar. Samarbete inte bara i form av informationsspridning utan även att någon medföljer unga föräldrar i deras första möte med mötesplatsen.

Deltagarnas berättelser tyder på ett behov av att ha en egen mötesplats där de kan få den sociala kontakten de behöver, vara sig själva och även kunna utvecklas. Mina informanter upplyser om att Unga föräldrar och barn uppfyller deras behov på många olika sätt och att deltagandet har påverkat deras vardagsliv samt i vissa fall till och med deras privatliv. De mår bättre, har mer energi och anses sig bli gladare efter varje besök de gör.

Sammanfattningsvis så är alla informanter ens om att upplevelser från alla besök är positiva och inte bara för dem själva utan även för deras barn. De är nöjda med hur aktiviteterna är upplagda

⁵⁹ Stanford M. Lyman & Marvin B. Scott, *A Sociology of the Absurd*, 2:a uppl. (USA, 1989), s. 40

och storlek på grupperna samt de uppskattar lördagsaktiviteter. Deras besök är viktiga för deras vardag och även privatlivet vilket påverkas på ett bra sätt. Informanterna påpekar att deltagande uppfyller många av deras behov, främst det sociala, vilket är orsaken till att de anser att Unga föräldrar och barn är en viktig mötesplats för just unga föräldrar.

Unga föräldrar och barn är ett treårigt projekt. Jesper Blomberg skriver att ordet projekt varierar från sammanhang till sammanhang och kan även variera utifrån arrangemanget överhuvudtaget.⁶⁰ Å ena sidan kan projektet innebära något tillfälligt just för dessa tre år som den pågår. Å andra sidan kan den förankras som ett försök att följa samhällsutvecklingen, ett försök att åstadkomma handling eller förändring.⁶¹ Unga föräldrar och barn i sig kan ses som en förnuftsenslig följd på en samhällsförändring som är en vardagsverklighet i dag.

Att åstadkomma en förändring i samhället kräver en lång tid, framförallt om det är en ganska liten andel människor som är intresserade av den. Projektet Unga föräldrar och barn har uppmärksammat problematiken och visat att det finns en målgrupp med unga småbarnsföräldrar som söker sig till nya former av mötesplatser för sig och sina barn. Likaväl har denna studie riktat uppmärksamhet över en socialgrupp som har vuxit upp i och med samhälls rådande förändringen. Det är klart att det krävs mer uppmärksamhet i form av forskning för att unga föräldrar ska kunna få sina röster hörda och för att kunna förbättra sina livssituationer och att ha en positivare utveckling av attityder i samhället. Därför kan denna studie ses även som ett bidrag på det.

Rekommendationer:

Under tiden då intervjuerna samlades skedde det en ökning av antal deltagare. Detta kan innebära en förändring där det kan ha positiva och möjligen negativa konsekvenser eftersom en av trivsel förutsättningarna för informanterna är att grupperna är små och att det inte är så många deltagare som besöker på en och samma gång. Vilka upplevelser bidrar det, vad det innebär för projektledarna och hur stor är efterfrågan allt som allt i Norrköping är därför också intressanta synpunkter att undersöka.

Studien har enbart ett kvinnligt perspektiv eftersom det finns en liten andel pappor, mindre än cirka 10 % är pappor som har deltagit under tiden. Det är intressant att undersöka varför andelen är så liten trots att försäkringskassan ständigt informerar att det är fler och fler pappor som tar föräldraledigt. Vilka behov har unga pappor när de är föräldralediga? Skiljer behoven sig ifrån mammornas? Därtill även om hur de upplever föräldraledigheten i samband med hemmavarande och aktivering utanför hemmet.

⁶⁰ Jesper Blomberg, *Myter om projekt* (Stockholm, 1998), s. 77

⁶¹ Jesper Blomberg, *Myter om projekt* (Stockholm, 1998), s. 83

Referenslista

- Adelswärd, Viveka, *Prat skerratt, skvaller och gräl: och annat vi gör när vi samtalar*, 1:a uppl. (Stockholm: Bromberg, 1996).
- Andersson, Lars, *Alderism*, 1:a uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2008).
- Andersson, Lars, *Alderism – Stereotypa föreställningar eller diskriminering som utgår från en människas ålder*, Rapport 1997:14 (Stockholm: Skriftelsen Äldrecentrum, 1997).
- Berger, Peter L. & Thomas Luckmann, *The social construction of reality. A treatise in the sociology of knowledge* (New York: Anchor Books, 1967).
- Blomberg, Jesper, *Myter om projekt* (Stockholm: Thomson Fakta AB, 1998).
- Bolados Aguilera, Astrid, *Baby boom. En studie om medias bild på unga föräldrar* (Norrköping: Linköpings Universitet, Institutionen för samhälls- och välfärdstudier – ISV, 2007).
- Bradshaw, Jonathan & Aksel Hatland, (red.) *Social Policy, Employment and Family Change in Comparative Perspective* (Storbritannien: Edward Elgar, 2006).
- Brembeck, Helene, *Inte bara mamma: en etnologisk studie av unga kvinnors syn på moderskap, barn och familj*, (Göteborg: Etnologiska institutionen, 1998)
- Bäck- Wiklund, Margareta & Birgitta Bergsten, *Det moderna föräldraskapet. En studie av familj och kön i förändring* (Stockholm: Natur och Kultur, 1997).
- Chase, Elaine, *Supporting young parents: pregnancy and parenthood among young people from care* (London: Jessica Kingsley Publishers, 2009).
- Danilda, Inger, (red.) *Ungdomar i arbetslivet – så funkar de(t)* (Stockholm: Arbetslivsinstitutet, 2006).
- Dimbleby, Richard & Graeme Burton, *Kommunikation är men än ord* (Lund: Studentlitteratur, 1995).
- Goffman, Erving, *Jaget och maskerna. En studie i vardagslivets dramatik*, 1959, 4:e uppl. (Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag, 2004).
- Grønmo, Sigmund, *Metoder i samhällsvetenskap* (Malmö: Liber, 2006)
- Hilte, Mats, *Avvikande beteende – en sociologisk introduktion* (Lund: Studentlitteratur, 1996).
- Kvale, Steinar, *Den kvalitativa forskningsintervjun* (Lund: Studentlitteratur, 1997).
- Lin, Nan, *Social Capital. A Theory of Social Structure and Action* (Storbritannien: Cambridge University Press, 2001).
- Linghagen, Hanne & Malin Wuopio, *Ung och mamma* (Lund: Lunds Universitet, Socialhögskolan, 2003).
- Lyman, Stanford M. & Marvin B. Scott, *A Sociology of the Absurd*, 2:a uppl. (USA: General Hall, 1989).
- Löfgren, Niklas, *Föräldrapenning – försäkringsutveckling och analys* (Stockholm: Socialdepartement, 2011).
- http://www.forsakringskassan.se/irj/go/km/docs/fk_publishing/Dokument/Nyheter/110421%20pressnotis/110421_nyhet.pdf 2011-03-30
- Motherhood: Meanings, practices, and Ideologies*, (red.) Ann Phoenix, Anne Woollett, Eva Lloyd (London: SAGE, 1991).

Närvänen, Anna- Liisa, *Temporalitet och social ordning. En tidsociologisk diskussion utifrån vårdpersonals uppfattningar om handlingsmöjligheterna i arbetet* (Linköping: Linköpings universitet; 1994).

Reformerad föräldraförsäkring: kärlek, omvårdnad, trygghet: betänkande/ av Föräldraförsäkringsutredningen, Statens offentliga utredningar, 2005:73 (Stockholm, 2005).

Salonen, Tapio, *Ungas ekonomi och etablering. En studie om förändrade villkor från 1970- talet till 2000- talets inledning*, (Stockholm: Ungdomsstyrelsens skrifter, 2003:9).

Sernhede, Ove, *Ungdomskulturen och de andra. Sex essäer om ungdom, identitet och modernitet* (Göteborg: Daidalos, 1996).

Torst, Jan, *Familjen i Sverige* (Göteborg: Liber Utbildning AB, 1993).

Ungdomsstyrelsen, *Unga föräldrar – studier och arbete*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:1 (Stockholm, 2009).

Widerberg, Karin, *Kvalitativ forskning i praktiken* (Lund: Studentlitteratur, 2006).

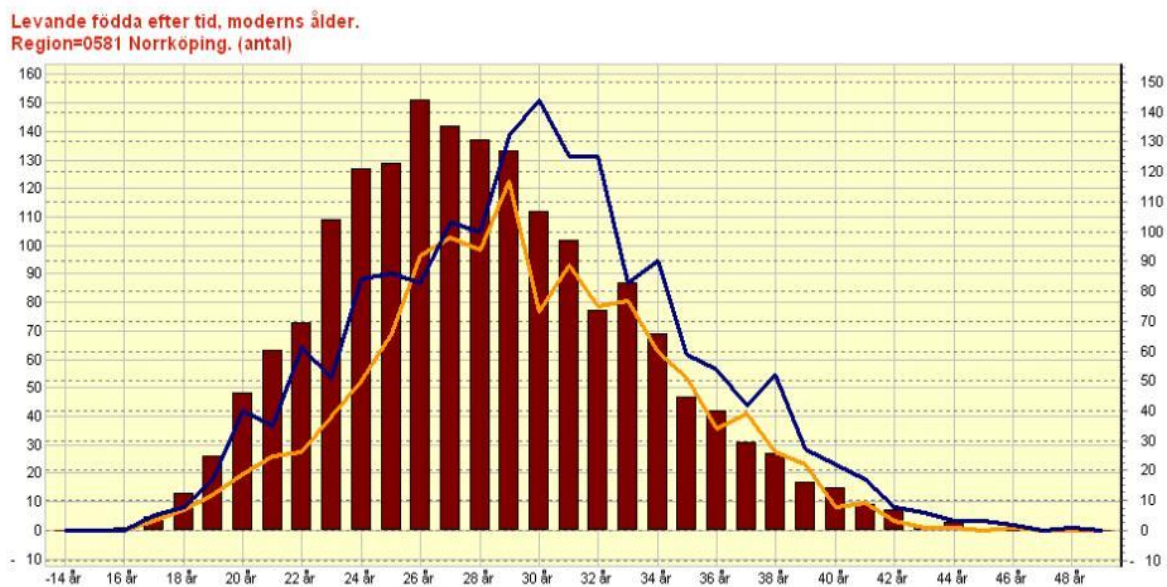
Bilaga 1- Tabell

Antal levande födda efter moderns ålder i Norrköping. Jämförelse mellan årtal.

Röda staplar: året 1990

Gul kurva: året 2000

Blå kurva: året 2010

Källa:

Statistiska Centralbyrån

http://www.ssd.scb.se/databaser/igraph/MakeGraph.asp?gr_type=30&gr_width=600&gr_height=400&gr_fontsize=12&menu=y&PLanguage=1&pxfile=tmp20115211142261BE0101E2p1.px&wload=600&hload=400&rotate

2011-05-02

Bilaga 2 - Intervjuguide

Bakgrundsfrågor:

- Hur gammal är du och hur många barn har du?
- Är/Har du varit mammaledig?
- Vad gjorde du innan du blev mammaledig?
 - Första, andra gången.

Om Unga föräldrar och barn:

- Hur fick du reda på Unga föräldrar och barn?
- Hur upplevde du första kontakten med Unga föräldrar och barn?
- Hur länge har du besökt Unga föräldrar och barn?
- Har du besökt andra aktiviteter för småbarnsföräldrar?
 - Vilka?
 - Finns det någon skillnad?
- Hur ofta besöker du Unga föräldrar och barn?
- Varför besöker du Unga föräldrar och barn?
- Vilken betydelse har aktiviteterna för dig och ditt barn?
- Vad tycker du om när du är här och varför?
- Vad tycker du inte om och varför?
- Är det något du skulle vilja ha annorlunda?
 - Om ja, vad och varför?
- Har deltagandet påverkat ditt vardagsliv?
 - Om ja, hur?
- Finns det någon betydelse att deltagandet är kostnadsfritt?
 - Varför?
- Hur upplever du upplägget av verksamheten? (studiecirklar som pågår i tio veckor och har fasta deltagare)
- Besöker du lördagsaktiviteter?
 - Om ja/nej varför?
- Vad betyder deltagandet i Unga föräldrar och barn för dig?
- Är det något du vill tillägga, berätta mer om?